

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

P4169

[5311]-101

M. Lib. I. Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

ML - 101 : Information, Communication & Society

(2013 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Define Information and List the characteristics of information as a Resource.

OR

b) Explain the changing role of Library and Information Centres in Knowledge Society. **[15]**

Q2) a) What is Professionalism? Describe in detail attributes of a profession.

OR

b) Discuss in detail current trends in LIS Education. **[10]**

Q3) a) Write a detailed note on Information Management.

OR

b) Define knowledge management and explain in detail the tools that can be used for km. **[10]**

Q4) Write short notes on any three. **[15]**

- a) Professional Ethics.
- b) Barriers in Communication.
- c) Accreditation.
- d) Explicit knowledge & Tacit knowledge : Difference.
- e) Lecture method of Teaching.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P4169

[5311]-101

M. Lib. I. Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

ML - 101 : Information, Communication & Society

(2013 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) माहितीची व्याख्या देऊन 'माहिती एक साधन' (Information as a Resource) म्हणून त्याची वैशिष्ट्ये सांगा.

किंवा

ब) ज्ञानधिष्ठित समाजात ग्रंथालय व माहिती केंद्राची बदलती भूमिका स्पष्ट करा.

[15]

प्र.2) अ) व्यवसायिकता म्हणजे काय ते सांगून त्याच्या वैशिष्ट्यांचे सविस्तर वर्णन करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय व माहिती शिक्षणातील प्रचलित प्रवाहाची सविस्तर चर्चा करा.

[10]

प्र.3) अ) माहिती व्यवस्थापनावर सविस्तर टीप लिहा.

किंवा

ब) ज्ञान व्यवस्थापनाची (km) व्याख्या द्या. ज्ञान व्यवस्थापनाते साधने विशद करा.

[10]

प्र.4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन).

[15]

अ) व्यवसायिक नैतिकता.

ब) संप्रेषणाचे अडथळे.

क) अधिस्विकृती (Accreditation).

ड) व्यक्त ज्ञान (Explicit knowledge) आणि अव्यक्त ज्ञान यातील फरक.

इ) अध्यापनाची 'व्याख्यान' पद्धती.

Total No. of Questions :4]

SEAT No. :

P4170

[5311]-102

[Total No. of Pages : 2

M.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**ML-102 : Introduction to Research Methodology and Statistical
Techniques of Research
(2013 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) State the need and purpose of historical research. Explain the various sources used for data collection in historical research. **[15]**

OR

b) Describe the structure of a research report.

Q2) a) Describe with examples the various methods of graphical presentation of data. **[10]**

OR

b) Explain the components of a research proposal.

Q3) a) Describe the different steps involved in a research process. **[10]**

OR

b) Define interview technique. State its types and discuss its merits and demerits.

Q4) Write short notes on (Any Three) : **[15]**

- a) Null Hypothesis
- b) Concept of research ethics.
- c) Any one technique of future research.
- d) Importance of style manual
- e) Features of SPSS.

P.T.O.

Total No. of Questions :4]

P4170

[5311]-102

M.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-102 : Introduction to Research Methodology and Statistical
Techniques of Research

(2013 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) अ) ऐतिहासिक संशोधनाची गरज व उद्देश विशद करा. ऐतिहासिक संशोधनात माहिती संकलित करताना
उपयोगात येणारी माहिती साधने स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) संशोधन अहवालाची संरचनेचे वर्णन करा.

प्र.2) अ) डेटा सचित्रपणे सादर करण्याचे विविध प्रकार सोदाहरण वर्णन करा. [10]

किंवा

ब) संशोधन प्रस्तावाचे घटक स्पष्ट करा.

प्र.3) अ) संशोधन प्रक्रियेतील विविध पायऱ्यांचे वर्णन करा. [10]

किंवा

ब) मुलाखत पद्धत म्हणजे काय? मुलाखतीचे विविध प्रकार सांगून त्यांच्या गुणदोषांची चर्चा करा.

प्र.4) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) : [15]

- अ) शून्य पूर्वानुमान
ब) संशोधन नितीमत्ता
क) भविष्यकालीन संशोधनाचे कुठलेही एक तंत्र
ड) शैली पुस्तिकेचे महत्त्व
इ) एस. पी. एस. एस ची वैशिष्ट्ये

Total No. of Questions :4]

SEAT No. :

P4171

[5311]-103

[Total No. of Pages : 2

M. Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-103 : Information Retrieval

(2013 Pattern) (Semester-I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) State the need of evaluation of Information Retrieval System (IRS) and describe the criteria used for evaluating the IRS. **[15]**

OR

State the functions of 'Thesaurus'. Describe the different stages involved in construction of thesaurus.

Q2) What is marketing of Information product and services? Explain different ways of doing it. **[10]**

OR

Explain 'Boolean Logic' with suitable diagram.

Q3) Write a note on 'Automatic Indexing' **[10]**

OR

Explain in detail various stages of searching the web.

Q4) Write short notes on (any three) : **[15]**

- a) State any five Information Retrieval Model
- b) Recall and Precision
- c) Information Standards and Protocols
- d) Market Research
- e) Electronic Content creation

P.T.O.

Total No. of Questions :4]

P4171

[5311]-103
M. Lib. I. Sc.
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
ML-103 : Information Retrieval
(2013 Pattern) (Semester-I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) माहिती प्रतिप्राप्ती पद्धतीच्या मूल्यमापनाची आवश्यकता सांगून प्रतिप्राप्ती पद्धतीच्या मूल्यमापनासाठी उपयोगात येणाऱ्या निकषांचे वर्णन करा. [15]

किंवा

‘थिसॉरसची’ कार्ये सांगा. थिसॉरस तयार करणाऱ्यातील विविध पायऱ्यांचे वर्णन करा.

प्र.2) माहिती साधनांचे व सेवेचे विपणन म्हणजे काय? ते देण्याचे विविध मार्ग स्पष्ट करा. [10]

किंवा

‘बुलियन लॉजिक’ सचित्र स्पष्ट करा.

प्र.3) ‘स्वयंचलित निर्देशन’ (Automatic Indexing) पद्धती वर टीप लिहा. [10]

किंवा

‘वेब सर्च’ करतानातील विविध टप्पे सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.4) टीपा लिहा (कोणतेही तीन) : [15]

- अ) कोणतेही पाच माहिती प्रतिप्राप्ती मॉडेलची यादी द्या.
- ब) रिकॉल (Recall) व प्रिसिजन (Precision)
- क) इन्फोरमेशन (Information) स्टान्डर्ड (Standard) व प्रोटोकॉल (Protocol)
- ड) विपणन संशोधन (Market Research)
- इ) इलेक्ट्रॉनिक आशय निर्मित (Electronic Content Creation)

Total No. of Questions :4]

SEAT No. :

P4172

[5311]-104

[Total No. of Pages : 2

M. Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**ML-104 : Information Technology Basic (Theory)
(2013 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) State the meaning and importance of Digital Library. **[15]**

OR

Explain Transmission modes.

Q2) Explain 'Open Source software'. **[10]**

OR

Explain the role of Search Engines.

Q3) Write meaning and importance of Data Warehousing in Libraries. **[10]**

OR

Explain OSI model.

Q4) Write short notes (Any Three) : **[15]**

- a) Digitisation Devices
- b) Metadata
- c) RSS feed
- d) Content Management
- e) Web 3.0

P.T.O.

Total No. of Questions :4]

P4172

[5311]-104

M. Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-104 : Information Technology Basic (Theory)

(2013 Pattern) (Semester-I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सुचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) डिजीटल ग्रंथालयाचा अर्थ व महत्त्व विशद करा. [15]

किंवा

ट्रान्समिशन मोड्स (Transmission Modes) स्पष्ट करा.

प्र.2) ओपन सोर्स सॉफ्टवेअर ही संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सर्च इंजिनची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.3) डेटा वेअर हाऊसींगचा (Data Ware housing) अर्थ सांगून ग्रंथालय शास्त्रातील महत्त्व सांगा. [10]

किंवा

OSI ओ. एस. आय. मॉडेलची माहिती लिहा.

प्र.4) थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) : [15]

- अ) Digitisation Devices डीजीटायझेशन डिव्हायसेस
ब) मेटा डेटा (Meta data)
क) आर. एस. एम. फीड (RSS feed)
ड) कंटेन्ट मॅनेजमेंट (Content Management)
इ) वेब 3.0 (Web 3.0)

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P4173

[5311]-201

[Total No. of Pages : 4

M. Lib. I. Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

**ML - 201 : Management of Libraries and Information Centres
(2013 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) State the importance of planning in a library and describe in brief various steps in planning. **[15]**

OR

- b) Discuss various problems faced in incorporating change in the library and information centres.

Q2) a) Define budget and explain zerobase budget. **[10]**

OR

- b) Explain various components of TQM.

Q3) a) Explain how SWOT can be applied in libraries and information centres. **[10]**

OR

- b) Give the benefits of outsourcing and explain the library services to be outsourced.

P.T.O.

Q4) Write short notes: (Any Three).

[15]

- a) Types of organizational structure.
- b) List principles of scientific management.
- c) Leadership Theories.
- d) Time and Motion Studies.
- e) Need for marketing of library products and services.

Total No. of Questions : 4]

P4173

[5311]-201

M. Lib. I. Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

ML - 201 : Management of Libraries and Information Centres

(2013 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतरं)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) अ) ग्रंथालयात नियोजनाचे महत्त्व सांगून नियोजनाच्या विविध पायऱ्यांचे थोडक्यात वर्णन करा. [15]

किंवा

- ब) ग्रंथालय आणि माहिती केन्द्रात बदल करत असताना विविध समस्या येतात याची चर्चा करा.

प्र.2) अ) अर्थसंकल्पनाची व्याख्या द्या. आणि शून्याधार अर्थसंकल्प स्पष्ट करा. [10]

किंवा

- ब) एकूण गुणवत्ता व्यावस्थापनाचे निरनिराळे घटक स्पष्ट करा.

प्र.3) अ) ग्रंथालये व माहिती केन्द्रामध्ये SWOT कसे वापरता येईल ते स्पष्ट करा. [10]

किंवा

- ब) आऊट सोर्सिंग चे फायदे द्या. आणि कोणत्या ग्रंथालयीन सेवा आऊट सोर्स करता येईल ते स्पष्ट करा.

प्र.4) टीपा द्या. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) संस्थेच्या संरचनेचे प्रकार.
- ब) शास्त्रीय व्यावस्थापनाच्या मूलतत्त्वांची यादी.
- क) नेतृत्वा बदलचे सिद्धांत.
- ड) काळ व गती अभ्यास.
- इ) ग्रंथालयीन उत्पादने व सेवा यांच्या विपणनाची गरज.

Total No. of Questions :4]

SEAT No. :

P4174

[5311]-202

[Total No. of Pages : 2

M.Lib.I. Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**ML-202 : Bibliographic Control and Information Systems
(2013 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Discuss in detail any one Library Network in India. **[15]**

OR

What is Bibliographic control? Explain UNESCO's role to achieve Bibliographic control.

Q2) Write a note on any one international information system. **[10]**

OR

Describe Indian National Bibliography.

Q3) Write objectives of NISCAIR. **[10]**

OR

Describe Delivery of Book Act.

Q4) Write short notes on (Any Three) : **[15]**

- a) Chemical Abstract Services
- b) National Knowledge Commission
- c) SENDOC
- d) RRRLF
- e) Consortia

P.T.O.

Total No. of Questions :4]

P4174

[5311]-202

M.Lib.I. Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML-202 : Bibliographic Control and Information Systems
(2013 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) भारतातील कोणत्याही एका 'ग्रंथालय जाळे' यावर सविस्तर चर्चा करा. [15]

किंवा

ग्रंथसूचीय नियंत्रण म्हणजे काय? ग्रंथसूचीय नियंत्रणात युनेस्को (UNESCO) ची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.2) कोणत्याही एक 'आंतरराष्ट्रीय माहिती प्रणाली' वर टीपा लिहा. [10]

किंवा

'भारतीय राष्ट्रीय ग्रंथसूची' चे वर्णन करा.

प्र.3) 'निसकेअर' (NISCAIR) चे उद्दिष्ट्ये लिहा. [10]

किंवा

'डिलिवरी ऑफ बुक ॲक्ट' (Delivery of Book Act) चे वर्णन करा.

प्र.4) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) : [15]

- अ) केमिकल ॲबस्ट्रॅक्स सर्विस (Chemical Abstract Service)
ब) नॅशनल नॉलेज कमिशन (राष्ट्रीय ज्ञान आयोग)
क) सेन डॉक (SENDOC)
ड) आर. आर. आर एल एफ (RRRLF)
इ) कन्सोर्शिया (Consortia)

